

เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลกับคริสตจักรในสังคมไทย

Paul's Theology of Reconciliation And Churches in Thai Society.

ศาสตราจารย์มานิตย์ มณีวงศ์

* วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

Rev.Manit Maniwong

* McGilvary College of Divinity, Payap University.

ข้อมูลบทความ

- * รับบทความ 9 มิถุนายน 2566
- * แก้ไข 25 สิงหาคม 2566
- * ตอบรับบทความ 4 กันยายน 2566

บทคัดย่อ

ในช่วงทศวรรษนี้สังคมไทยมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในหลายด้าน คริสตจักรไทยจะมีบทบาทและแนวทางสร้างการคืนดีสลายความขัดแย้งในสังคมไทยได้ โดยใช้เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลเป็นบรรทัดฐานในการสร้างการคืนดี เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลนั้นได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและศาสนาทั้งของกรีกและยิว รวมถึงการทำพันธกิจของพระเยซูคริสต์ในพระกิตติคุณสัมพันธด้วย เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโล สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ 1. พระเจ้าเป็นผู้ริเริ่มกระทำการคืนดีกับมนุษย์ผู้ที่ทำบาปต่อพระองค์ โดยประทานพระเยซูคริสต์มาสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อชดใช้บาปของมนุษย์และนำมนุษย์กลับคืนดีกับพระองค์ (รม. 5:10) การคืนดีด้วยการชดใช้บาปนี้ เปาโลได้รับอิทธิพลมาจากทั้งวัฒนธรรมกรีกและยิว แต่ผู้กระทำการชดใช้นั้น เปาโลใช้วัฒนธรรมยิวที่ฝ่ายถูกเป็นผู้ริเริ่มกระทำการคืนดีกับฝ่ายผิด 2. การคืนดีเป็นการกระทำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความชอบธรรมของพระเจ้า 3. การคืนดีของเปาโลมีทั้งมิติแนวตั้งคือพระเจ้าคืนดีกับมนุษย์และมิติแนวนราบคือมนุษย์คืนดีกับมนุษย์ด้วย (เอเฟซัส 2:5-22) 4. การคืนดีในมิติแนวนราบไม่ได้จำกัดระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น แต่รวมถึงการคืนดีกับสิ่งสร้างทั้งหลายด้วย (คส. 1:19-20) 5.มนุษย์ผู้ได้รับการคืนดีและสร้างใหม่จากพระเจ้า ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมกับพระเจ้ากระทำพันธกิจการคืนดีและสร้างสันติภาพทั้งมิติแนวตั้งและแนวนราบ (2 คร 5:17-21) ในบทสรุปได้เสนอแนะให้คริสตจักรไทยนำเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลมาทำการคืนดีท่ามกลางสังคมไทย ดังนี้ คือ 1. คริสตจักรไทยควรเป็นต้นแบบแห่งการริเริ่มกระทำการคืนดีในสังคมไทย 2. คริสตจักรไทยผู้รับการคืนดีจากพระเจ้าแล้ว ต้องสำแดงผลแห่งการคืนดีในชีวิต คือชีวิตที่มีสันติและอยู่อย่างสงบสุขกับผู้คนในสังคมไทย 3. คริสตจักรไทยไม่เพียงมุ่งกระทำการคืนดีในมิติแนวตั้งคือความรอดส่วนตัวกับพระเจ้า หรือมุ่งให้ผู้คนในสังคมไทยคืนดีกับพระเจ้าเท่านั้น แต่ต้องกระทำการคืนดีในมิติแนวนราบด้วย คือต้องเคารพในการเป็นพระ

ฉายาของพระเจ้าของคนทุกเพศ ทุกชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ ในสังคมไทย 4. คริสตจักรไทยควรมุ่งกระทำการคืนดีกับสิ่งสร้างเพื่อให้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และผู้คนสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความชื่นชมยินดีมีสันติสุขเหมือนอยู่ในสวนเอเดนและเพื่อเป็นการจำลองแบบของสิ่งสร้างใหม่ในระบบใหม่คือแผ่นดินของพระเจ้าที่จะมาถึงในยุคสุดท้ายด้วย 5. คริสตจักรไทยต้องร่วมกับพระเจ้ากระทำพันธกิจการคืนดีนี้ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างสุดความสามารถจนถึงวันที่พระองค์จะเสด็จมา

คำสำคัญ:

- 1) เทววิทยา
- 2) การคืนดีของเปาโล
- 3) คริสตจักรในสังคมไทย

Abstract

During this decade Thai society has experienced quite a number of various conflicts. These conflicts could be resolved via reconciliation in Paul's theology through Thai Churches, who have to initiate reconciliation in the society. Reconciliation in Paul's theology was influenced by Greek and Jewish cultures including Christ's ministries in the Four Gospels. Reconciliation in Paul's Theology can be summarized as follows: 1) God is the one who initiated reconciliation to humans, who have betrayed Him by means of Christ, His only Son being crucified to atone for humans' sins and redeemed us to be reconciled with God. (Rom. 5:10). Reconciliation by means of atonement was derived from Greek and Jewish cultures. However, for the atoner Paul derived the ideology from Jewish culture that the right-side initiates reconciliation. 2) Reconciliation is based on God's righteousness. 3) Reconciliation is both vertical - God reconciles with humans, and horizontal - humans reconcile with humans. (Eph. 2:5-22) 4) Horizontal reconciliation includes humans reconciling with nature. (Col. 1:19-20) 5) humans who have been reconciled with God should cooperate with Him in initiating reconciliation both vertically and horizontally. (2 Cor. 5:17-21) The following are suggestions for applying reconciliation in Paul's theology: 1) Churches in Thai society should set a model as an initiator for reconciliation. 2) Thai churches, who have been reconciled by God should reveal the fruits of reconciled lives by

living with others in the society with peace and love.

3) Thai churches should not only reconcile vertically - receiving salvation from God or bringing others for salvation but also horizontally - respecting others in the society no matter how different our social statuses are.

4) Thai churches should reconcile with nature so that we can live with it joyfully and peacefully like the Garden of Eden; also to set a model of the new system or God's Kingdom to come on the Last Days. 5) Thai churches should cooperate with God in the ministry of reconciliation devotedly and wholeheartedly until the Second Coming.

Keywords: Paul's Theology
Reconciliation
Churches in Thai Society

1. บทนำ

การคืนดี (Reconciliation) ถือเป็นวาระสำคัญของสังคมไทย เพราะในช่วงทศวรรษนี้ สังคมไทยมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง ด้านความเชื่อทางศาสนา ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำหรือมีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ รวมถึงการขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่คนได้ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบจากมลภาวะที่เป็นพิษและภัยธรรมชาติต่างๆ อย่างรุนแรง มีหลายภาคส่วนในสังคมไทยห่วงใยและเรียกร้องให้ประชาชนในชาติร่วมกันสร้างการคืนดี (Reconciliation) ให้เกิดขึ้นในสังคม คริสตจักรไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยจะมีแนวทางและบทบาทในการสร้างการคืนดีสลายความขัดแย้งในสังคมไทยได้อย่างไร เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลน่าจะเป็นแนวทางและบรรทัดฐานสำคัญที่จะช่วยให้คริสตจักรไทยนำมาทำการคืนดีท่ามกลางสังคมไทยได้

ในบรรดานักเขียนคริสเตียนยุคแรกๆ ที่เขียนเกี่ยวกับเทววิทยาแห่งการคืนดี ไม่มีใครโดดเด่นเท่ากับเปาโล ราล์ฟ พี มาร์ติน (Ralph P. Martin) กล่าวว่า “การคืนดี” เป็นบรรทัดฐานหลักในคำสอนและพันธกิจทั้งหมดของเปาโล เป็นศูนย์กลางเทววิทยาของเปาโลที่บรรยายเรื่องราวแห่งความรอดได้อย่างครอบคลุม (Martin, 1980) ส่วน จอห์น เดอ กรูชี (John De Gruchy) ยืนยันว่าสำหรับเปาโลแล้วการคืนดีเป็นการใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ที่ช่วยอธิบายให้เห็นภาพของข่าวประเสริฐได้อย่างชัดเจน (Gruchy, 2002) และ สแตนลีย์ อี พอร์ตเตอร์ (Stanley E. Porter) ให้ความเห็นว่า แม้คำว่า การคืนดีจะใช้กันน้อยในพันธสัญญาใหม่ แต่สำหรับเปาโลแล้ว การคืนดีเป็นเนื้อแท้ของเทววิทยาของท่านเลยทีเดียว เนื้อหาพระคัมภีร์ที่ต่อเนื่องไปนี้ คือ 2 โครินธ์ 5:18-21; โรม 5:8-11; โครินธ์ 1:20-22 และเอเฟซัส 2:14-17 เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจในแนวคิดเรื่องการคืนดีของเปาโล (Porter, 2016) เพราะเนื้อหาพระคัมภีร์เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลนั้นครอบคลุมทุกมิติ ทั้งมิติแนวตั้ง คือการคืนดีระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ และมิติแนวราบ คือการคืนดีระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งสร้างด้วย ดังนั้นเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลจึงน่าจะเป็นบรรทัดฐานสำคัญอันหนึ่งสำหรับคริสตจักรไทยที่จะใช้ปฏิบัติเพื่อนำการคืนดีและสันติสุขมาสู่สังคมไทยได้

2. เทววิทยาแห่ง “การคืนดี” ของเปาโล

มีคำกล่าวว่า “ชีวิตทางศาสนาไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์และความเชื่อมั่นของคนในยุคใด ก็มักจะได้รับรูปแบบมาจากความคิดและภาษาของยุคนั้น ศาสนิกชนมักได้รับอิทธิพลอย่างแรงกล้า จากจารีตประเพณีทางศาสนาที่ปมเพาะและเสริมสร้างเขาขึ้นมา” (Knopf, 1914) จากคำกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นจริงสำหรับการทำเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโล เพราะจากจดหมายฝากของเปาโล แสดงให้เห็นถึงความคุ้นเคยของท่านที่มีต่อศาสนา วัฒนธรรม สังคมและการเมืองทั้งจากวัฒนธรรมกรีกและวัฒนธรรมยิว ด้านวัฒนธรรมกรีกนั้นท่านได้รับอิทธิพลสถานที่ท่านเกิดและเติบโต คือ เมืองทาร์ซัส (กจ. 22:28) ซึ่งสมัยนั้นเป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาปรัชญาและอารยธรรมกรีก รวมทั้งเป็นเมืองแห่งการค้า และการศึกษาแบบเฮลเลนิสติกทำให้เปาโลรู้จักภาษากรีก ปรัชญา วรรณกรรม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง จักรวาลวิทยาและแนวโน้มความเป็นไปทั่วโลก (Roetzel, 1991) ส่วนด้านวัฒนธรรมยิวท่านได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวของท่านที่นับถือ ศาสนายิวอย่างเคร่งครัด รวมถึงการได้เป็นศิษย์ของกามาเลียลปราชญ์ชาวยิวผู้ยิ่งใหญ่ (กจ. 22:3) โรเบิร์ต พิคิริลลี กล่าวว่า สมัยที่เปาโลเป็นนักเรียนในโรงเรียนรับบีท่านคงเคยศึกษาเรื่อง อรรถาธิบายพระคัมภีร์ภาษาฮีบรูเรื่องบท บัญญัติของยิวจากหนังสือเบญจบรรณ เรื่องการปฏิบัติ ตามธรรมเนียมประเพณี รวมถึงเรื่องเล่าต่างๆ ที่กล่าวถึงพระคัมภีร์เป็นอย่างดี (Picirilli, 2017)

2.1 อิทธิพลจากวัฒนธรรมกรีกทั้งด้านภาษาและศาสนาที่มีต่อเทววิทยาของเปาโล

ในด้านภาษา คำว่า “การคืนดี” ในภาษากรีกมาจากรากศัพท์คำนาม **καταλλαγή** และคำกริยา **καταλλάσσω** กับ **διαλλάσσω** รวมถึงกลุ่มคำ **καταλλαγή-καταλλάσσω** ล้วนเป็นรูปประสมของ **ἀλλάσσω** ซึ่งแปลว่า “เปลี่ยนแปลงหรือแลกเปลี่ยน” “แก้ไข” “รื้อฟื้น” (Büchsel, 1987) คำว่า **ἀλλάσσω** มาจาก **ἀλλας** ซึ่งหมายถึง “อื่นๆ” **ἀλλάσσω** คือเปลี่ยนแปลงหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของหรือสินค้าเป็นอย่างอื่นแทน การเปลี่ยนแปลงหรือแลกเปลี่ยนนี้ถูกขยายในเชิงอุปมาอุปไมยที่รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงหรือแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ของบุคคลหรือหน่วยงานทางการเมืองที่เป็นปรปักษ์ต่อกันให้มาเป็นมิตรต่อกันแทน (Porter, 2011) เมื่อชาวกรีกใช้คำว่า **καταλλαγή** จะใช้ใน 2 ความหมาย ความหมายแรกคือการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือสิ่งของเพื่อยุติข้อขัดแย้งระหว่างคู่สัญญา “คู่สัญญาคืนดีกันโดยจ่ายเงินให้อีกฝ่ายตามจำนวนที่กำหนด ผลของ **καταλλαγή** คือก่อให้เกิดความสมดุล” (Shedd, 1980) ความหมายที่สองคือการขจัดความเป็นปรปักษ์และการสร้างมิตรภาพ

แลกเปลี่ยนการเป็นศัตรูกันมาสู่การเป็นมิตรต่อกัน หรือปรับการเข้าใจผิดกันมาสู่การคืนดีกัน” เป็นการเปลี่ยนแปลงความโกรธ ความเกลียดชัง ความเป็นศัตรู หรือความบาดหมางไปสู่ความรัก และมิตรภาพ John T. Fitzgerald และ Corneliu Constantineanu ได้สรุปลักษณะการใช้คำว่า *καταλλα'σσω* ในโลกกรีก อย่างน่าสนใจดังนี้ คือ (1) เมื่อสันนิษฐานว่ามี การกระทำผิดของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง (2) ฝ่ายที่กระทำผิดมัก จะเริ่มต้นการคืนดีโดยแสวงหาแนวทางที่จะทำให้อีกฝ่ายหายจากการขุ่นเคืองใจ (3) การคืนดีอาจ ใช้รูปแบบของการอุทธรณ์ (4) หรือใช้รูปแบบของการชดใช้เพื่อทำให้อีกฝ่ายหายจากการขุ่นเคือง ใจหรือบรรเทาความโกรธลง (5) การคืนดีเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และความรับผิดชอบ เมื่อทั้ง สองฝ่ายตกลงที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์และดำเนินชีวิตด้วยการคืนดีร่วมกันใหม่ ทั้งสองฝ่ายต้องรับ รับผิดชอบและมุ่งมั่นอย่างเต็มที่เพื่อจะทำให้ข้อตกลงนี้สำเร็จลงได้ (Fitzgerald, 2001)

ส่วนด้านศาสนา กรีกโบราณมีความเชื่อในพระหลายองค์ พระเหล่านี้มีลักษณะคล้ายมนุษย์ แต่สิ่งที่เหนือกว่ามนุษย์คือ อำนาจและความสง่างาม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเหล่านี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องกันทางฝ่ายวิญญาณ เกี่ยวข้องกันเพียงทางฝ่ายวัตถุภายนอกเท่านั้น เมื่อใด ก็ตามที่มนุษย์ประสบปัญหา มนุษย์จะคิดทันทีว่าเขาได้ทำให้พระองค์หนึ่งองค์ใดไม่พอใจ ดังนั้น เขาจึงพยายามทำพิธีกรรมหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ทางด้านวัตถุภายนอกอย่างดีที่สุดถวายให้พระเหล่า นี้ พิธีกรรมเหล่านี้อาจจะเป็นการภาวนา การเสี่ยงทาย หรือการถวายเครื่องบูชาต่างๆ

กรีกโบราณมีทัศนะว่า “บาป” ที่ทำให้พระของพวกเขาโกรธคือการกระทำที่ทำให้พระเหล่า นั้นเสื่อมเสีย (*μιασμα*) ซึ่งการกระทำนี้ไม่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม แต่เกี่ยวข้องกับการทำผิดต่อ ลัทธิความเชื่อและพิธีกรรมของพระเหล่านั้น (Theological Dictionary of the New Testa- ment, 1965) เมื่อพระเหล่านั้นโกรธ ก็อาจจะทำให้เกิดการกันดารอาหารหรือพืชผลเสียหาย ดังนั้นจึงต้องมีการขจัดบาปของพวกเขาด้วยการประกอบพิธีขึ้นเพื่อให้สิ่งเลวร้ายนี้หมดไป เช่น พิธี ที่จัดขึ้นในเทศกาล Thargelia ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้พระหรือเทพอะพอลโล (Apollo) พึงพอใจและ ไม่ทำลายพืชผลของพวกเขา ในพิธีนี้จะมีการเลือกคนหนึ่งหรือสองคนมาเป็นผู้ (แพะ) รับบาปแทน พวกเขา โดยชุมชนจะออกค่าใช้จ่ายเลี้ยงอาหารแก่ผู้ที่ถูกเลือกมา หลังจากนั้นก็จะลงมือเขียนและ ฆ่าให้ตายเพื่อบรรเทาความโกรธของเทพอะพอลโล (Encyclopedia of Religion and Ethics, 1912) ต่อมาในสมัยกวีโฮเมอร์ ความบาปไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรมหรือการกระทำใดๆ ที่คิดว่าทำให้พระของเขาโกรธจำเป็นต้องถูกลงโทษ ชาวกรีกจึงแสวงหาหนทางในการบรรเทาความ

โกรธและการลงโทษจากพระของพวกเขา แต่สิ่งที่เน้นในสมัยนี้ไม่ใช่พิธีกรรมหรือการถวายเครื่องบูชา แต่เป็นการแก้ไขสิ่งที่พวกเขาได้กระทำผิดไปให้ถูกต้องเสียใหม่ เช่น ในบทกวี Iliad ของโฮเมอร์ (Homer) ได้กล่าวถึง อะกาเมมนอน (Agamemnon) แม่ทัพกรีกที่ได้นำทัพมาล้อมเมืองทรอย (Troy) ปล้นหมู่บ้านหลายแห่งพร้อมทั้งกวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลย และหนึ่งในเชลยนั้นคือ คลีซีส (Chryseis) ลูกสาวของพระที่รับใช้เทพอะพอลโลรวมอยู่ด้วย พระองค์นั้นได้ขอร้องให้อะกาเมมนอนปล่อยลูกสาวของตน โดยสัญญาว่าจะขอเทพอะพอลโลวยพรให้กรีกรบชนะเมืองทรอย แต่อะกาเมมนอนปฏิเสธ พ่อของคลีซีสจึงขอให้เทพอะพอลโลสาปแช่งอะกาเมมนอน และในที่สุดกรีกก็พบกับความพ่ายแพ้ อะกาเมมนอนตระหนักถึงความผิดของตนจึงแก้ไขสิ่งที่ทำผิดไปแล้วให้ถูกต้องด้วยการคืนคลีซีสให้พ่อของเธอ พร้อมถวายเครื่องบูชาแก่เทพอะพอลโลด้วย

ศาสนากรีกในสมัยกวีโฮเมอร์มีพิธีถวายเครื่องบูชา 2 รูปแบบแก่เทพเจ้าของพวกเขา ทั้ง 2 รูปแบบนี้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง คือ **รูปแบบที่ 1** พิธี Thuein หรือ Hieroeuin พิธีนี้จัดขึ้นในช่วงกลางวันเพื่อนมัสการเหล่าพระหรือเทพทั้งหลายแห่งภูเขาโอลิมเปีย มีการนำเครื่องบูชามาเผาบนแท่นที่เรียกว่า Bomes ซึ่งสร้างให้สูงจากพื้นดิน หลังจากการเผาถวายแด่เหล่าพระแล้ว ก็นำเครื่องบูชานั้นมารับประทานร่วมกันอย่างมีความสุข วัตถุประสงค์ของพิธีนี้เป็นการสร้างสามัคคีธรรมและความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างพระทั้งหลายกับชุมชน **รูปแบบที่ 2** พิธี Sphagia หรือ Holokausta พิธีนี้จัดขึ้นขึ้นในช่วงกลางคืนเพื่อนมัสการอำนาจต่างๆ ที่อยู่ใต้โลก พิธีนี้มีการถวายเลือดบนแท่นบูชาที่เรียกว่า Eschara ซึ่งสร้างให้ติดดินหรือขุดคุ้ยลงไปในดิน พิธีนี้ไม่มีการรับประทานร่วมกันและบรรยากาศจะเต็มไปด้วยความโศกเศร้า วัตถุประสงค์ของพิธีนี้เพื่อให้อำนาจต่างๆ ที่อยู่ใต้โลกพอใจในการร่วมพิธีถวายเครื่องบูชาทั้งสองรูปแบบนี้ ถ้าผู้เข้าร่วมได้มีการกระทำผิดใดๆ มา จะต้องทำลายความผิดนั้นเสียก่อน จึงจะเข้าร่วมพิธีได้ (Yerkes, 1953)

สมัยต่อมาแนวคิดของกรีกเกี่ยวกับพระต่างๆ ได้พัฒนาขึ้นเป็นองค์สมบูรณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณด้วย การบรรลุถึงความสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียวของมนุษย์กับพระจึงแตกต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละลัทธิ เช่น ลัทธิหัตสนิยม (Mysticism) เน้นการฝึกสมาธิและการชำระมลทินด้วยการเผาเครื่องบูชาเพื่อเป็นที่โปรดปรานของพระที่ตนนับถือ (Roetzel, 1975) ลัทธิของ Dionysus ในต้นสหัสวรรษที่ 6 กคศ. เน้นเรื่องการชำระให้หลุดพ้นจากอำนาจแห่งความชั่วที่แยกมนุษย์ออกจากพระและบรรเทาความโกรธของพระเพื่อกลับไปมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระองค์นั้นอีกครั้ง

(Encyclopedia of Religion and Ethics, 1912) ลัทธิไยยนิยม(Gnosticism) มองว่าวัตถุเป็นสิ่งเลวร้ายและเป็นอุปสรรคต่อความรอดทางฝ่ายจิตวิญญาณ ดังนั้นการที่จะกลับไปมีความสัมพันธ์กับพระเจ้าผู้ทรงความดีได้จำเป็นต้องทรมานร่างกาย บำเพ็ญตบะและอาศัยญาณพิเศษอันลึกลับ (วิลเลียม อี ฮอร์ดเจิร์น, 2520) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดทั้งด้านวัฒนธรรมทางภาษาและศาสนาของกรีกมองว่า “การคืนดี” เป็นการกระทำที่เริ่มต้นโดยมนุษย์หรือผู้กระทำความผิดเพื่อให้พระเจ้าหรือมนุษย์ที่เป็นคู่กรณีได้พอใจหรือบรรเทาความโกรธลง

2.2 อิทธิพลจากวัฒนธรรมยิวทั้งด้านภาษาและศาสนาที่มีต่อท้าววิทยาของเปาโล

ในด้านภาษารากศัพท์ในภาษาฮีบรูไม่มีคำใดที่มีความหมายตรงกับคำว่า **καταλλάσσω** แต่จะมีบางคำที่บ่งบอกถึงการกระทำที่นำไปสู่การคืนดี เช่นคำว่า **כָּפַר** (Kaphar ‘to atone’) เป็นคำกริยา หมายถึงลบล้าง เช่น ลบล้างมลทินบาป (ฉธบ. 32:43, 1 ซมอ. 3:14, อสย. 6:7, 22:14, 27:9) หรือ ชดใช้ แก้ไข หรือไถ่บาป หรือคืนดี (to atone) (อพย. 29:36, ลนต. 4:20, 16:9) อย่างไรก็ตามคำว่า Atonement ในพระคัมภีร์ฉบับ Authorized Version และ Revise Version ไม่ได้มีความหมายว่า “การแก้ไข” หรือ “การชดเชย” แต่หมายถึง “การคืนดี” หรือ “at one” ส่วนคำว่า **אָוֶן** หมายถึง ค่าไถ่ชีวิต (1 ซมอ. 12:3, อสย. 43:3, สดต. 49:7, อพย.30:12, กตว.8:19, 31:50) และอีกคำหนึ่ง คือ **קָנָה** ซึ่งเดิมหมายถึงปิดบังหรือชำระล้าง ต่อมาหมายถึงหีบพันธสัญญาอันเป็นพระที่นั่งกรุณาของพระเจ้า ในระบบการถวายเครื่องบูชาพวกเลวีจะนำเลือดมาปะพรมพระที่นั่งกรุณาเพื่อลบบาปของประชาชนในวันลบบาป (อพย. 25:17-22, ลนต. 16: 14-14) (Encyclopedia of Religion and Ethics, 1912)

คำศัพท์อีกคำหนึ่งในพระคัมภีร์ของชาวยิวที่แสดงแนวคิดของการคืนดีคือ **רָצָה** (Rasah) คำนี้หมายถึง “ทำให้ถูกใจ” “เพื่อเอาใจ” “ทำให้พึงพอใจ” หรือ “ปลอบโยน” (Longenecker, 2016) เป็นการกระทำบางอย่างเพื่อให้คู่กรณีคืนดีด้วย ดังนั้นคำศัพท์ในภาษาฮีบรู **כָּפַר** และ **רָצָה** ทำให้เห็นถึงการคืนดีในวัฒนธรรมทางภาษาของชาวยิวทั้งมิติแนวตั้งและมิติแนวราบ กล่าวคือ **כָּפַר** เป็นกระบวนการที่ชาวยิวคืนดีกับพระเจ้า (มิติแนวตั้ง) และ **רָצָה** เป็นการกระทำของบุคคลที่คืนดีต่อกัน (มิติแนวราบ)

ส่วนด้านศาสนา ในทัศนะของชาวยิวโบราณถือว่า บาปเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้มนุษย์กับภูตต่อพระเจ้า (ปฐมก. 3-4) ทำให้ความผูกพันใกล้ชิดระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งสร้างแตกหักจากกัน ดังที่ Hulitt Gloer กล่าวว่า “ความใกล้ชิดที่แตกสลายเป็นปัญหาพื้นฐานระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า มนุษย์กับเพื่อนมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งสร้าง การคืนดีเป็นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่ดีที่สุด” (Gloer, 1966) พระเจ้าทรงแสวงหาการคืนดีกับมนุษย์อย่างต่อเนื่องและได้เตรียมหนทางให้มนุษย์ได้รับการลบล้างบาปกลับเข้ามามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดใหม่กับพระองค์ ด้วยการเตรียมระบบการถวายเครื่องบูชาให้ (The Interpreter's Dictionary of the Bible, 1962)

การถวายเครื่องบูชาเพื่อลบล้างบาปของยิวจะกระทำในวันแห่งการลบล้างบาป (Yom Kippur หรือ Day of Atonement) โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ **รูปแบบที่ 1** การถวายเครื่องบูชาลบล้างบาปพิธีกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อลบล้างบาปต่างๆ (ลนต. 4:1-5, 13, 6:17-23) โดยจะนำเลือดของสัตว์ที่ถูกฆ่าเข้าไปยังแท่นบูชาในอิสริยาสะ (อพย. 29:15,26; 30:1 เป็นต้นไป, ลนต. 16:16) เลือดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการถวายเครื่องบูชาลบล้างบาป เพราะชาวยิวถือว่าเลือดคือชีวิต และชีวิตสามารถลบล้างบาปได้ (ลนต. 17:11, ฮบ. 9:32) (Vaux, 1961) เลือดมีพลังลบล้างที่สามารถผูกพันพระเจ้ากับมนุษย์ และ มนุษย์กับมนุษย์ได้ รวมทั้งสามารถต่อต้านโรคร้ายไข้เจ็บและความเลวร้าย สามารถทำลายความไม่บริสุทธิ์จากมลทินบาปให้กลายเป็นความบริสุทธิ์ได้ และเลือดเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ก่อให้เกิดชีวิต (เฉลยธรรมบัญญัติ 12:16,23) (Encyclopedia of Religion and Ethics, 1912) การถวายเลือดที่แท่นบูชาจึงเป็นสัญลักษณ์ของการที่คนบาปถวายชีวิตของตนต่อพระเจ้า รับการลบล้างบาป และรับการคืนดีกับพระเจ้า ส่วนร่างของสัตว์และไขมันจะเผาถวายแด่พระเจ้า เมื่อสิ้นสุดพิธีถวายเครื่องบูชาแล้วจะมีการรับประทานเนื้อสัตว์ที่ถูกเผาพร้อมกัน เป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ 2 ด้าน คือ ความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระเจ้ากับชุมชน และความเป็นหนึ่งเดียวกันของผู้มารับประทานด้วยกัน (Kraus, 1966) **รูปแบบที่ 2** การถวายเครื่องบูชาลบมลทินบาป พิธีกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อลบล้างบาปที่ไม่เจตนา บาปที่ไม่เชื่อตรงบาปที่ล่วงละเมิด พิธีกรรมลบมลทินบาปมีขั้นตอนคล้ายกับพิธีกรรมลบล้างบาป (ลนต. 7:7) ต่างกันที่การพิธีกรรมลบมลทินบาปเป็นการถวายเครื่องบูชาของปัจเจกบุคคล และสิ่งที่นำมาถวายมีเพียงแกะตัวผู้ พร้อมทั้งค่าปรับเพิ่มอีกหนึ่งในห้าเท่าของราคาความเสียหายที่เขาได้กระทำ (ลนต. 5:14-16) (Encyclopedia of Religion and Ethics, 1912) การถวายเครื่องบูชาลบล้างบาป

ทั้ง 2 รูปแบบนี้ ผู้ถวายเครื่องบูชาจำเป็นต้องมาสารภาพบาปด้วยความสำนึกผิด กลับใจและแก้ไข การดำเนินชีวิตเสียใหม่ เขาจึงจะได้รับการอภัยบาปจากพระเจ้า และได้รับการชำระให้บริสุทธิ์พ้นจากบาปและคืนดีมีสัมพันธภาพใหม่กับพระเจ้า (กตว. 8:12,21, 19:12-13, 20, ลนต. 9:7 16:30, อพย. 29:33)

วิธีการคืนดีกับพระเจ้าของชาวยิวที่ใช้ระบบของการถวายเครื่องบูชานั้นแม้ว่าจะรับมาจากศาสนาต่างๆ ที่อยู่รอบตัว แต่จุดมุ่งหมายและความเข้าใจในการถวายเครื่องบูชาของชาวยิวแตกต่างจากศาสนาเหล่านั้น กล่าวคือ ศาสนาเหล่านั้นมนุษย์เป็นผู้เริ่มต้นแสวงหาวิธีการถวายเครื่องบูชาเพื่อให้พระเจ้าหรือเทพหันกลับมาหามนุษย์ด้วยสิ่งของที่เขานำมาถวาย แต่วิธีการคืนดีกับพระเจ้าของชาวยิวด้วยการถวายเครื่องบูชานั้นพระเจ้าเป็นผู้เริ่มต้น เป็นของประทานจากพระเจ้า พระเจ้าเป็นผู้เตรียมการที่จะให้มนุษย์ได้รับการอภัยบาป กลับมาคืนดีกับพระองค์และมีความสัมพันธ์ที่ถูกต้องดั้งเดิม (Kraus, 1966) ระบบการถวายเครื่องบูชาจึงเป็นวิถีแห่งพระคุณและความรักของพระเจ้าที่มีต่อมนุษย์อย่างแท้จริง (เจ เอส เวล, 1961)

นอกจากการถวายเครื่องบูชาเพื่อคืนดีกับพระเจ้าแล้ว ในพระคัมภีร์ของชาวยิวยังมีการกล่าวถึงการคืนดีระหว่างมนุษย์ด้วยกัน โดยผู้กระทำผิดต้องชดใช้หรือกระทำบางอย่างเพื่อให้เกิดการคืนดีกับคู่กรณี (1 ซมอ. 29:4, ปฐก. 33:1-17) เช่น เรื่องที่คนฟิลิสเตียไม่ต้องการให้ดาวิดร่วมรบกับซาอูลเพราะกลัวดาวิดจะหักหลังกลับมาฆ่าคนฟิลิสเตียเองเพื่อทำให้ซาอูลพอใจและหายโกรธ (1 ซมอ. 29:4) หรือ เรื่องของยาโคบที่นำฝูงสัตว์มาเป็นของกำนัลแก่เอซาวพี่ชายเพื่อทำให้เอซาวหายโกรธ (ปฐก. 33:1-17) หรือ เรื่องของโยเซฟที่ปลอมโยนพี่น้องของเขาในอียิปต์ให้กลายเป็นทาส (ปฐก. 45:1-15)

มีนักวิชาการบางคนเสนอว่า เรื่องสันติภาพและการสร้างใหม่ที่พบในงานเขียนของอิสยาห์ที่ 2 (อิสยาห์ 40-60) มีอิทธิพลต่อแนวคิดเรื่องการคืนดีและสร้างใหม่ของเปาโล ผู้เผยพระวจนะอิสยาห์ตีความการเนรเทศอิสราเอลไปยังบาบิโลนว่าเป็นผลจากบาปของอิสราเอล (เช่น อสย 50:1; 57:17, 59:1-5) การฟื้นฟูความสัมพันธ์หรือการสร้างใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการไถ่บาป (อิสยาห์ 43:18-19) พระเจ้าจะยกโทษการล่วงละเมิดและปลดปล่อยอิสราเอลจากการเป็นทาสของบาปโดยความตายของผู้รับใช้ที่ทนทุกข์ (อิสยาห์ 53:4-12) เกรกอรี เค บีล (Gregory K. Beal) เสนอความเห็นที่ว่าเปาโลได้เชื่อมพระสัญญาของพระเจ้าในอิสยาห์กับพันธกิจการสิ้นพระชนม์และการฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซูคริสต์ เป็นการคืนดีและการสร้างใหม่ที่สำเร็จ

ตามพระสัญญาของพระเจ้าในอิสยาห์แล้ว ดังนั้นเขาจึงลงความเห็นว่พันธสัญญาเดิมเป็นเบื้องหลังของการคืนดีและสร้างใหม่ใน 2 โครินธ์ 5-7 (Beal, 1944) ปีเตอร์ สตุห์ลมาเคอร์ (Peter Stuhlmacher) ก็ได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า “ประเพณีต่างๆ ในพันธสัญญาเดิมโดยรวมแล้วเป็นที่มาของเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดเผยของพระเจ้าและการคืนดีของพระองค์ในพันธสัญญาใหม่” (Stuhlmacher, 1979)

นอกจากพระคัมภีร์ของชาวยิวแล้วนักวิชาการบางคน เช่น ลีออนฮาร์ด ก๊อปเปลต์ (Leonhard Goppelt) มองว่าพระกิตติคุณสัมพันธ์ (Synoptic Gospels) มีอิทธิพลต่อเทววิทยาของเปาโลในเรื่องการคืนดีด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของบุตรผู้หลงหาย การเรียกของเลวี การสามัคคีธรรมกับศัคเคียส และการเสียสละตนเองของพระเยซูที่แสดงถึงความรักของพระเจ้าที่มีต่อศัตรูของพระองค์ ก๊อปเปลต์ สรุปว่า“พันธกิจของพระเยซูมีอิทธิพลต่อแนวคิดเรื่องความการคืนดีของเปาโล (Gloer, 1996)

จะเห็นได้ว่าเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลนั้นได้รับอิทธิพลมาจากทั้งวัฒนธรรมและของกรีกและยิว รวมถึงพันธกิจของพระเยซูคริสต์ในกิตติคุณสัมพันธ์ด้วย ในเรื่องการชดใช้หรือลบล้างบาป ทั้งสองวัฒนธรรมนี้ถือว่าเมื่อมีการกระทำบาปเกิดขึ้นต้องมีการชดใช้หรือลบล้างบาป แต่ทั้งสองวัฒนธรรมนี้มีความต่างกันอยู่ที่บุคคลที่ต้องชดใช้หรือลบล้างบาป กล่าวคือ วัฒนธรรมและศาสนากรีกถือว่าผู้กระทำบาปต้องเป็นผู้ริเริ่มการคืนดีกับพระหรือบุคคลด้วยการชดใช้หรือลบล้างบาปที่ตนเป็นผู้กระทำ ส่วนวัฒนธรรมและศาสนายิวนั้นถือว่าพระเจ้าเป็นผู้ริเริ่มและจัดเตรียมการคืนดีกับมนุษย์ผู้ที่ทำบาปละเมิดต่อพระองค์ผ่านทางระบบการถวายเครื่องบูชา และในพระกิตติคุณสัมพันธ์ชี้ให้เห็นว่าพระเจ้าเป็นผู้ประทานพระบุตรองค์เดียวของพระองค์คือพระเยซูคริสต์มาทำพันธกิจชดใช้บาปด้วยการสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน ในจุดนี้เปาโลได้รับเอาแนวคิดทั้งทางวัฒนธรรมและศาสนาของยิวยรวมถึงพระกิตติคุณสัมพันธ์มาสู่แนวคิดเทววิทยาแห่งการคืนดีของท่าน ยิ่งไปกว่านั้นเปาโลได้นำเอาทั้งสามแหล่งนี้มาต่อยอดเทววิทยาของท่านเกี่ยวกับมนุษย์ผู้ที่ได้รับการคืนดีจากพระเจ้าว่าเขาจะไม่เพียงเป็นผู้รับการคืนดีจากพระเจ้าเท่านั้น แต่จะเป็นผู้ที่ร่วมสร้างการคืนดีหรือการสร้างใหม่กับพระเจ้าด้วย (อิสยาห์ 40-60, 2 คร. 5:17-21) คำว่า “การสร้างใหม่” ในภาษากรีก *κτίσις* (Ktisis) ไม่ได้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านศีลธรรมในการดำเนินชีวิต แต่หมายถึง “สิ่งหรือระบบใหม่” หรือแผ่นดินของพระเจ้าที่จะมาปรากฏในยุคสุดท้าย (พงษ์ศักดิ์ ลิ้มทองวิรัตน์, 2022) ดังนั้นเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลจึงสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1) พระเจ้าผู้เปี่ยมด้วยความรักเป็นผู้ริเริ่มกระทำการคืนดีกับมนุษย์ผู้ที่ทำบาปต่อพระองค์ โดยประทานพระเยซูคริสต์พระบุตรองค์เดียวของพระองค์มาสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขนเพื่อชดใช้บาปของมนุษย์และนำมนุษย์กลับคืนดีกับพระองค์ (รม. 5:10) จะเห็นว่าเทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลใช้ทั้งวัฒนธรรมกรีกและยิวในเรื่องการชดใช้บาป ส่วนเรื่องผู้กระทำการชดใช้นั้นเปาโลใช้วัฒนธรรมยิวที่ฝ่ายถูกเป็นผู้ริเริ่มกระทำการคืนดีกับผู้ฝ่ายผิด เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลจึงเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความรักที่พระเจ้า (ฝ่ายถูก) ทรงมีต่อมนุษย์ (ฝ่ายผิด) อย่างแท้จริง

2) การคืนดีเป็นการกระทำตามความชอบธรรมผ่านทางพระเยซูคริสต์ ด้วยเหตุที่พระเจ้าเป็นองค์ความรัก องค์ชอบธรรม และองค์บริสุทธิ์ พระองค์จึงไม่อาจมองข้ามความผิดบาปที่ครอบงำชีวิตมนุษย์ได้ พระองค์จึงจัดการกับบาปตามความชอบธรรมของพระองค์ด้วยการพิพากษาบาปโดยการประทานพระเยซูคริสต์พระบุตรของพระองค์ผู้ไม่มีบาปมาถือกำเนิดเป็นมนุษย์ รับสภาพบาป รับการพิพากษา และสิ้นพระชนม์แทนมนุษย์ (รม.4:25, 1 คร.15:3, กท. 1:4, รม.6:10, 8:4-6,8, 1ทธ. 5:10) (Morris, 1960) เปาโลมองว่าการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์เป็นเสมือนเครื่องบูชาที่ถวายแด่พระเจ้าเพื่อลบล้างบาปเหมือนการถวายเครื่องบูชาในวัฒนธรรมยิว (รม. 3:25, อฟ.5:2, 1 คร. 5:7) ดังนั้นการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์จึงเป็นการกำจัดบาปที่ครอบงำชีวิตมนุษย์เป็นการกำจัดบาปบนพื้นฐานความชอบธรรมของพระเจ้า ทำให้มนุษย์ได้คืนดีมีสันติสุข (รม. 5:1-11) และรับการสร้างใหม่ที่อยู่ในระบบใหม่ซึ่งหมายถึงแผ่นดินของพระเจ้าที่จะมาปรากฏในยุคสุดท้าย (2 โครินธ์ 5:17)

3) การคืนดีของเปาโลไม่ได้มีเฉพาะมิติแนวตั้ง แต่มีมิติแนวราบด้วย ในเอเฟซัส 2:5-22 เปาโลกล่าวถึงการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูคริสต์และพระโลหิตของพระองค์ได้ชดใช้หรือชำระมนุษย์ให้หลุดพ้นจากบาป ส่งผลให้มนุษย์ต่างเชื้อชาติ (ยิวกับต่างชาติ) ได้คืนดี มีสันติภาพต่อกัน และกาลาเทีย 3:28 เปาโลชี้ให้เห็นว่าเมื่อมนุษย์ทุกคนได้รับการชำระจากพระเยซูคริสต์แล้วทุกคนจะเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ชนชั้นและเพศ จะไม่เป็นยิวหรือกรีก จะไม่เป็นทาสหรือไท จะไม่เป็นชายหรือหญิง เพราะว่าท่านทั้งหลายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในพระเยซูคริสต์

4) การคืนดีในมิติแนวราบไม่ได้จำกัดระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น แต่รวมถึงการคืนดีกับสิ่งสร้างทั้งหลายด้วย ในปฐมกาลพระเจ้าสร้างโลกและสิ่งสร้างทั้งหลายในสวนเอเดนให้มีความชื่นชมยินดีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พร้อมทั้งมอบหมายให้มนุษย์ได้เป็นผู้ดูแลรักษาสิ่งสร้างในสวน

เอเดน (ปฐมก. 2:15) แต่มนุษย์ไม่ได้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายกลับผืนตัวเองจากผู้พิทักษ์สิ่งสร้าง มาเป็นผู้ทำลายสิ่งสร้าง การคืนดีในพระคริสต์จึงเป็นการนำมนุษย์และสิ่งสร้างกลับสู่ความสัมพันธ์ที่ดีอีกครั้ง (Moltmann, 1993) ในโคโลสี 1:19-20 เปาโลกล่าวถึงพระประสงค์ของพระเจ้าว่า พระเจ้าทรงให้ทุกสิ่งคืนดีกับพระองค์เอง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะอยู่บนแผ่นดินโลกหรืออยู่บนสวรรค์ โดยทรงทำให้เกิดสันติภาพโดยพระโลหิตแห่งกางเขนของพระคริสต์ ที่นี้จะเห็นว่า เปาโลกำลังเชื่อมโยงนิมิตยุคสุดท้าย (eschatology) ของอิสยาห์ 19:19-25; 65; 66 เรื่องการสร้างเยรูซาเล็มใหม่ในพันธสัญญาเดิมไปถึงการสร้างสวรรค์ใหม่และแผ่นดินโลกใหม่ในวิวรณ์ 21-22 ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามนุษย์และสิ่งสร้างทั้งหมดจะมีส่วนร่วมในกระบวนการคืนดีและการสร้างระบบใหม่คือแผ่นดินของพระเจ้าที่จะมาปรากฏในยุคสุดท้ายด้วย

5) มนุษย์ผู้ได้รับการคืนดีและสร้างใหม่จากพระเจ้า ต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมร่วมกับพระเจ้ากระทำพันธกิจการคืนดีและสร้างสันติภาพทั้งมิติแนวดิ่งและมิติแนวราบด้วยความมุ่งมั่นอย่างเต็มกำลัง (2 คร 5:17-21)

3. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า สังคมไทยมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในหลากหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง ด้านศาสนา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และการขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบจากมลภาวะที่เป็นพิษและภัยธรรมชาติต่างๆ อย่างรุนแรง ท่ามกลางความขัดแย้งเหล่านี้เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลน่าจะเป็นบรรทัดฐานสำคัญที่คริสตจักรไทยจะนำมาปฏิบัติเพื่อสร้างการคืนดีสลายความขัดแย้งในสังคมไทยให้เกิดสันติสุขได้ ดังนี้ คือ

1) คริสตจักรไทยควรเป็นต้นแบบแห่งการริเริ่มกระทำการคืนดีในสังคมไทยด้วยความรักตามเทววิทยาการคืนดีของเปาโล ในขณะที่ระบบสังคมไทยทั้งวัฒนธรรมและศาสนามีคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมและศาสนากรีก กล่าวคือ ฝ่ายผิดต้องเป็นผู้เริ่มต้นกระทำในสิ่งที่จะทำให้ฝ่ายถูกบรรเทาความโกรธ สังคมไทยในปัจจุบันมีความขัดแย้งไม่สามารถคืนดีกันได้ เพราะมักจะมองว่าตนหรือพวกพ้องของตนเป็นฝ่ายถูก จึงคาดหวังให้ฝ่ายผิดมาขอโทษและมาขอใช้ความผิด เมื่อต่างฝ่ายต่างคิดว่าตนเป็นฝ่ายถูกจึงไม่มีฝ่ายผิด การคืนดีหรือการขอใช้ก็ไม่เกิดขึ้น เทววิทยาแห่งการคืนดีของเปาโลเป็นต้นแบบให้คริสตจักรไทยเป็นผู้ริเริ่มคืนดีท่ามกลางสังคมไทยที่ขัดแย้ง เช่น เมื่อ

มีปัญหาหรือความขัดแย้งในสังคมหรือคริสตจักร แทนที่จะรอให้ฝ่ายผิดมาขอโทษ ฝ่ายที่ถูกกระทำหรือฝ่ายที่ถูกควรรีเริ่มเข้าไปหาฝ่ายผิดเองด้วยความรัก พร้อมชี้แจงพูดคุยแสวงหาแนวทางการคืนดีและอภัยแก่กันและกัน

2) คริสตจักรไทยซึ่งได้รับการคืนดีจากพระเจ้าแล้ว ต้องสำแดงผลแห่งการคืนดีในชีวิต คือชีวิตที่มีสันติและอยู่อย่างสงบสุขกับผู้คนในสังคมไทย ทุกสิ่งที่คริสตจักรไทยคิด พูด กระทำหรือแสดงออกต้องเป็นการเสริมสร้างสังคมไทยให้เกิดการคืนดีมีเอกภาพ หลีกเลียงการสร้าง ความขัดแย้ง ความแตกแยก และความวุ่นวายเพิ่มขึ้นในคริสตจักรและสังคมไทย

3) คริสตจักรไทยต้องไม่เพียงมุ่งกระทำการคืนดีในมิติแนวดิ่งคือ ความรอดส่วนตัวกับพระเจ้า หรือมุ่งให้ผู้คนในสังคมไทยคืนดีกับพระเจ้าเท่านั้น แต่ต้องกระทำการคืนดีในมิติแนวราบด้วยคือ ต้องเคารพในการเป็นพระฉายาของพระเจ้าของคนในสังคมไทย แม้ว่าจะแตกต่างกันทางด้านศาสนา ลัทธิความเชื่อ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ผิวสี ชนชั้น วุฒิการศึกษา หรือเพศก็ตามและควรมุ่งกระทำให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อศาสนสัมพันธ์ที่ได้สร้างความเข้าใจและความเป็นเอกภาพท่ามกลางคริสตศาสนากับศาสนาอื่นๆในประเทศไทยหรือคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ที่ได้สร้างความเข้าใจระหว่างนิกายคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยหรือคณะกรรมการประสานงานโปรเตสแตนต์ในประเทศไทยที่สร้างความเข้าใจและเอกภาพท่ามกลางคริสตจักรนิกายโปรเตสแตนต์ เป็นต้น

4) คริสตจักรไทยควรมุ่งกระทำการคืนดีกับสิ่งสร้าง ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย ในขณะนี้สังคมไทยมีความขัดแย้งและเผชิญกับภัยธรรมชาติอย่างรุนแรงหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภัยมลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาป่าและเผาในที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นทุกปี ในการประชุมออนไลน์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2021 เรื่อง “ประเทศไทยไปทางไหน ต่อเกณฑ์แนะนำคุณภาพอากาศใหม่ของ WHO” นพ.ดนัย ธีวันดา รองอธิบดีกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า คนไทย 38 ล้านคนอยู่ในพื้นที่ฝุ่นละอองขนาดเล็กเกิน 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งในจำนวนนี้ 15 ล้านคนเป็นประชากรกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบรุนแรง อันได้แก่ เด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้มีโรคทางเดินหายใจ ในปี 2560-2563 พบคนไทยป่วยจากโรคที่เกิดจากการกระตุ้นของมลพิษทางอากาศ 4 โรค ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และมะเร็งปอด เมื่อคิดเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคมะเร็งปอดมีมูลค่าสูงเกือบ 200,000 บาทต่อราย

ต่อเนื่อง (<https://www.hfocus.org/content/2021/10/23451>. สืบค้นวันที่ 22 ตุลาคม 2021) นี่เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งสร้างธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่คริสตจักรไทยจะต้องสร้างความเข้าใจให้มวลสมาชิกคริสตจักรและคนในสังคมไทยได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเคารพ เพื่อให้ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและผู้คนสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความชื่นชมยินดีมีสันติสุขเหมือนกับอยู่ในสวนเอเดนอีกครั้ง ยิ่งกว่านั้นการกระทำพันธกิจการคืนดีกับสิ่งสร้างของคริสตจักรยังเป็นการจำลองแบบของสิ่งสร้างใหม่ในระบบใหม่คือแผ่นดินของพระเจ้าที่จะมาถึงในยุคสุดท้ายด้วย ฉะนั้นการสร้างสร้างความเข้าใจให้มวลสมาชิกคริสตจักรและคนในสังคมไทยได้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเคารพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญเร่งด่วน ยกตัวอย่างเช่น การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ตามศาสตร์พระราชา การบวชป่า การหยุดเผาและการเผาระวังไม่ให้ผู้อื่นเผา เป็นต้น

5) คริสตจักรไทยต้องร่วมกับพระเจ้ากระทำพันธกิจการคืนดีนี้ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างสุดความสามารถ ภาพที่น่าประทับใจของศาสนิกชนที่จำลองแบบการคืนดีของพระคริสต์อย่างมุ่งมั่นคือ ภาพของพระสันตะปาปา ฟรานซิสที่ก้มลงจูบเท้าของผู้นำชูดานใต้เพื่อขอสันติภาพ (https://www.matichon.co.th/foreign/news_1448246. สืบค้นวันที่ 9 พฤษภาคม 2566) ภาพนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงการทำพันธกิจการคืนดีด้วยความมุ่งมั่นอย่างสุดกำลังในการที่จะนำสันติสุขมาสู่ชุมชนและสากลโลก

คริสตจักรไทยในฐานะชุมชนที่ได้รับการคืนดีและรับการสร้างขึ้นใหม่ตามพระฉายของพระเจ้าแล้ว ควรเป็นชุมชนต้นแบบที่สำแดงผลของการคืนดีกับพระคริสต์ท่ามกลางสังคมไทย ด้วยการเป็นชุมชนแห่งความรัก ความสามัคคี เป็นชุมชนที่ไม่ควรมีเพียงจริยธรรมทางสังคม แต่ควรเป็นชุมชนที่เป็นจริยธรรมทางสังคม เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตในทางศีลธรรม เป็นชุมชนที่ทำหน้าที่เป็นปุโรหิตเชื่อมสังคมที่มีความขัดแย้งและแตกแยกให้เกิดการคืนดีกันในทุกมิติ และเป็นชุมชนที่ร่วมกันทำหน้าที่สร้างการคืนดีท่ามกลางสังคมไทยให้มีสันติสุขอย่างมุ่งมั่นจนถึงวันที่พระเยซูคริสต์เสด็จมา

รายการอ้างอิง

- เจาะลึกระบบสุขภาพ. (2564, 22 ตุลาคม). เผยคนไทย 38 ล้านคนอยู่ในพื้นที่ฝุ่นพิษเกิน
มาตรฐาน ดันเหตุป่วยพุ่ง!. <https://www.hfocus.org/content/2021/10/23451>
- เจ. เอส. เวล. (1961). อรรถาธิบายหลักคำสอนของคริสตศาสนา. สุริยบรรณ.
- พงษ์ศักดิ์ ลิ้มทองวิรัตน์. (2566). 2 โครินธ์. สถาบันพระคริสตธรรมในประเทศไทย.
- มติชนออนไลน์. (2562, 12 เมษายน). อึ้ง! ‘โป๊ป’ กัมจูบเท้า ‘คู่ขัดแย้งชุดานใต้’ ขอร้องให้
‘รักษาสันติภาพ’. https://www.matichon.co.th/foreign/news_1448246
- วิลเลียม อี. ฮอร์เติร์น. (2520). คริสตศาสนศาสตร์. สุริยบรรณ.
- Beale, Gregory K. (1994). “The Old Testament Background of Reconciliation in 2 Corinthians 5-7 and Its Bearing on the Literary Problem of 2 Corinthians 6:14-7:1.” 217-247 in The Right Doctrines from the Wrong Text? Edited by Gregory K. Beale. Baker.
- Blackman, E. C. (1981). Reconciliation. In The Interpreter’s Dictionary of the Bible.
- Büchsel, Friedrich. (1987) “ἀλλάσσω, ἀντάλλαμα, ἀπ-, δι-, καταλλάσσω, καταλλαγή, ἀποκατ-, μεταλλάσσω” Pages 251-259 in vol. 1 of Theological Dictionary of the New Testament. Eerdmans.
- De Gruchy, J.W. (2002). Reconciliation: Restoring justice. Fortress Press.
- Driver, S. R. (1912). Expiation and Atonement. In Encyclopedia of Religion and Ethics (Vol. 5). T. & T. CLARK.
- Fitzgerald, J. T. (2001). Paul and Paradigm Shifts: Reconciliation and Its Linkage Group. In T. Engberg-Pedersen (Ed.), Paul Beyond the Judaism/Hellenism Divide (pp. 241–260). Westminster John Knox Press.
- Gloer, W. Hulitt. (1996). An Exegetical and Theological Study of Paul’s Understanding of New Creation and Reconciliation in 2 Cor. 5:14-21. The Edwin Mellen Press.

- Hauck. (1987). **miasma (Miasma)**. In G. Kittel & G. Friedrich (Eds.), *Theological Dictionary of the New Testament* (Vol.1). Eerdmans.
- Knopf, R. (1914). **Paul and Hellenism**. *The American Journal of Theology*, 18(4), 497–520.
- Kraus, H.-J. (1966). **Worship in Israel: A Cultic History of the Old Testament**. John Knox Press.
- Longenecker, R. N. (2016). **The Epistle to the Romans**. Eerdmans.
- Martin, R. P. (1980). **New Testament Theology: A Proposal: The Theme of Reconciliation**. *The Expository Times*, 91(12), 364–368.
- Moltmann, J. (1993). **God in Creation: A New Theology of Creation and the Spirit of God**. Fortress Press.
- Morris, L. (1999). **The Cross in the New Testament**. Eerdmans.
- Picirilli, R. E. (2017). **Paul The Apostle: Missionary, Martyr, Theologian**. Moody Publishers.
- Porter, S. E. (2016). **The Apostle Paul: His Life, Thought, and Letters**. Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
- Porter, S. E. (2011). **Reconciliation as the Heart of Paul’s Missionary Theology**. In T. J. Burke & B. S. Rosner (Eds.), *Paul as Missionary: Identity, Activity, Theology, and Practice* (1st edition, pp.169–179). T&T Clark.
- Roetzel, Calvin J. (1991). **The Letters of Paul: Conversations in Context**. Westminster John Knox Pr.
- Shedd, William G. T. (1980). **Commentary on Romans**. Wipf and Stock.
- Stuhlmacher, P. (1979). **The Gospel of Reconciliation in Christ—Basic Features and Issues of a Biblical Theology of the New Testament**. *Horizons in Biblical Theology*, 1(1), 161–190. <https://doi.org/10.1163/187122079X00076>
- Yerkes, R. K., & Wach, J. (1953). **Sacrifice in Greek and Roman Religions and Early Judaism (Reprint edition)**. Wipf and Stock.